विभक्तिः

२३ – १८.०६.२०१६

व्योम-संस्कृत-पाठशाला
www.sanskritfromhome.in

मङ्गलम्

रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं भजे
रामेणाभिहता निशाचरचमूः रामाय तस्मै नमः।
रामात् नास्ति परायणं परतरं रामस्य दासोऽस्म्यहम्
रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम मामुद्धर॥

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2016। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

मङ्गलम्

गुरुरेव गतिः गुरुमेव भजे
गुरुणैव सहास्मि नमो गुरवे।
न गुरोः परमं शिशुरस्मि गुरोः
मतिरस्ति गुरौ मम पाहि गुरो॥

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2016। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

पुनरावर्तनम् - षष्ठीविभक्तिः

- षष्ठीविभक्तिः – द्वयोः पदार्थयोः सम्बन्धः
- षष्ठीविभक्तिरूपाणि
- कृदन्ताः
- कृदन्तयोगे कर्तरि षष्ठी
- कृदन्तयोगे कर्मणि षष्ठी

सर्वनाम्नां षष्ठीविभक्तिः

तस्य	तयोः	तेषाम्
तस्याः	तयोः	तासाम्
एतस्य	एतयोः	एतेषाम्
एतस्याः	एतयोः	एतासाम्
मम	आवयोः	अस्माकम्
तव	युवयोः	युष्माकम्

अभ्यासः-१
एकवचनवाक्यानि

सः

एतत्

एषा

पुस्तकम्

एषः

अहम्

त्वम्

तत्

सा

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2015। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

अभ्यासः - २

- सः बालकः। ______________ नाम रमेशः ।
- सा बालिका। एतत् _______________ पुस्तकम् ।
- एतत् मम मित्रम्। ____________ गृहं समीपे एव अस्ति।
- अहं छात्रः। ____________ नाम गणेशः ।
- त्वं कदा आगता? ______________ अनुजः कुत्र?
- ___________ बालिकायाः नाम गिरिजा ।

अभ्यासः - ३

द्विवचनवाक्यानि

सः

एतत्

एषा

एषः

नृत्यम्

अहम्

त्वम्

तत्

सा

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2015। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

अभ्यासः - ४

- एतौ गजौ । ________ देहः पर्वताकारः अस्ति ।
- आवां बालौ । ________ शाला दूरे अस्ति ।
- ते मम अनुजे । अहं ________ अग्रजः ।
- तौ आम्रवृक्षौ । __________ फलानि बहु मधुराणि ।
- युवां कौ? __________ माता कुत्र अस्ति?
- एते मलिनकूप्यौ। _____________ जलं पानयोग्यं नास्ति ।

अभ्यासः - ५
बहुवचनवाक्यानि

सः

एतत्

एषा

शाला

एषः

अहम्

त्वम्

तत्

सा

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2015। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

अभ्यासः - ६

- एतानि गृहाणि । __________ निर्माणं मया कृतम् ।
- एताः शाटिकाः सुन्दर्यः। ____________ मूल्यं किम्?
- वयं छात्राः । _________ कर्तव्यम् अध्ययनम् ।
- ते अध्यापकाः । वयं __________ शिष्याः ।
- यूयम् आगच्छत । _________ आगमनेन ते सन्तुष्टाः भवन्ति ।
- ताः पत्रिकाः। ___________ पठनं समाप्तम् ।

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2016। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

कृत्यप्रत्ययाः

- करोति – कर्तव्यम्/करणीयम्/कार्यम्
- गच्छति – गन्तव्यम्/गमनीयम्/गम्यम्
- पठति – पठितव्यम्/पठनीयम्/पाठ्यम्
- लिखति – लेखितव्यम्/लेखनीयम्/लेख्यम्

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2016। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

कृत्यप्रत्ययानां योगे षष्ठी/तृतीया

- लोकहितं मम/मया करणीयम् ।
- एषः पाठः छात्राणां/छात्रैः पठितव्यः ।
- राक्षसाः रामस्य/रामेण वध्याः ।

अभ्यासः - ७

एकवचनवाक्यानि

कार्यम्

बालः

देवी

अहम्

मित्रम्

अम्बा

त्वम्

एषः

सा

अभ्यासः - ८
द्विवचनवाक्यानि

मित्रे

युवाम्

तौ

छात्रौ

पठनीयम्

आवाम्

एते

नार्यौ

बालिके

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2015। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

अभ्यासः - ९
बहुवचनवाक्यानि

वयम्

महिलाः

सख्यः

एताः

गन्तव्यम्

ते

मित्राणि

पुरुषाः

यूयम्

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2015। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

अभ्यासः - १०

- वयं पठामः।
- ते गच्छन्ति।
- सः क्रीणाति।
- एषा नृत्यति।
- युवां खादतः।
- ताः शृण्वन्ति।
- बालः लिखति।
- बालिकाः हसन्ति।
- अश्वाः धावन्ति।
- शुनकौ रक्षतः।
- गिरिजा नमति।
- मित्राणि वदन्ति।
- देवः ददाति।
- नार्यः पचन्ति।
- सा स्वीकरोति।
- अहं स्मरामि।
- त्वम् आगच्छसि।
- तौ तिष्ठतः।

व्योम-संस्कृत-पाठशाला ©2016। www.sanskritfromhome.in | www.vyomalabs.in |

षष्ठीविभक्तिः – सङ्क्षेपः

- षष्ठीविभक्तिः – द्वयोः पदार्थयोः सम्बन्धः
- षष्ठीविभक्तिरूपाणि
- कृदन्ताः
- कृदन्तयोगे कर्तरि षष्ठी
- कृदन्तयोगे कर्मणि षष्ठी
- कृत्यप्रत्यययोगे षष्ठी/तृतीया